

Nlt onderbouw module koralen

Suzanne Calabretta, coördinator (VSP Brabant)

Auteursteam : Malaika Rumai, Nalini Sewdien, Luc Janssen, Rhadyn Croese

29-2-2024

Module insteek: 16 uur

Hoofdvraag

Welke maatregelen zijn nodig om koraalsterfte te voorkomen ?

Deelvragen/ expert vragen

- Wat is de rol van koralen voor het ecosysteem ?
- Wat zijn de ideale leefomstandigheden voor koralen ?
- Wat zijn bedreigingen voor koralen ?
- Wat is de impact van zeestromen op de overlevingskansen van koralen ?
- Op welke manieren kan de leefomgeving van koralen de groei/ levensvatbaarheid ervan ondersteunen ? (artificial reefs)
- Welk onderzoek wordt er aan koralen gedaan ?

nlt (STEM) en koralen

- **Vakoverstijgend:** aardrijkskunde, scheikunde, natuurkunde, biologie
- **Praktische component:** practica bi/na/sk, kaarten aardrijkskunde (thermohaliene stromingen)
- **Maatschappelijke thema's:** duurzaamheid, burgerschap (debat/ maatschappelijke relevantie), digitale geletterdheid (arduino natuurkunde experiment)
- **Werkvormen:** debat, presentatie, practica (onderzoek vaardigheden), digitale geletterdheid, quiz, koraal kaartenspel, film, vragen, theorie, excursie
- **Vaardigheden:** samenwerken, onderzoek, plannen, presenteren
- **Internationalisering:** (samenwerken met scholen op Aruba/ Cariben)

Inhoud verschillende vakken

biologie

Ideale leefomstandigheden koralen/ symbiose met algen/ foto synthese

natuurkunde

Invloed van temperatuur, licht, helderheid en zoutgehalte water op koralen

scheikunde

Bepalen invloed van chemische stoffen op koralen zoals zuren

aardrijkskunde

Invloed van zeestromingen op koralen (verspreiding chemische stoffen, impact op temperatuur en zoutgehalte water)

Expert insteek

- Gemeenschappelijke oriëntatie op het onderwerp
- Leerlingen verdiepen zich eerst in groepjes in 1 vak (expert groepje)
- Vervolgens maken ze nieuwe groepjes bestaande uit een expert van elk vak
- In de nieuwe groepjes geven ze antwoord op de onderzoeksvraag aan het einde geformuleerd

biologie: koralen

biologie

- Wat is een koraal ?
- Waarom zijn koralen belangrijk voor ons ?
- Waarom bleken koralen ?
- Wat zijn de ideale leefomstandigheden voor een koraal ?

Koralen kweken | Burgers' Zoo in Arnhem (burgerszoo.nl)
(waterkwaliteit, licht, waterbeweging)

Wat is een koraal?

- Symbiose zooxanthellen en koralen
- Zooxanthellen leveren koolhydraten (fotosynthese) aan koraal
- Koraal bouwt calciumcarbonaat skelet
- Koraal verstrekt voedingsstoffen en beschermde omgeving aan zooxantheel

Waarom zijn koralen belangrijk?

- Overleven van vissen, daarmee ook voedsel voor mensen (visserij)
  - a) Schuilplaats voor vissen
  - b) Broedplaats van vissen
- Golftemmer
- Medicijn voor dolfijnen

Dolfijnen gebruiken koraal als medicijn | EOS Wetenschap

Oorzaken bleken koralen

- Opwarming aarde (wijziging zeestromen, warmer zeewater)
- Chemische stoffen zoals micropastics, olie, zonnebrandcreme
- Zoutgehalte water
- Ontbreken van nutriënten zoals jodium en fluor
- Teveel nitraat (verzuring)
- Hoge zonnestraling (fotosynthetisch beschikbare straling)

Koralen in Nederland

- Dodemansduin (Oosterschelde)

Nature Today | Dodemansduim gedijt goed in de Oosterschelde

Koraal – Natuurvereniging IJsselmonde (natuurvereniging-ijsselmonde.nl)

- Onderzoek Wageningen

- Artificial Reefs (Artificial Reefs Program | Boskalis, Koralen kweken | Burgers' Zoo in Arnhem (burgerszoo.nl)

Onderzoek Wageningen

- Nieuw gebouwd koraalrif slaat aan – WUR
- Koraal in gevaar – WUR
- Natuuronderzoek in Caribisch Nederland – WUR
- Robbert-Jan Geertsma over de effecten van hittegolven op koraal bij NOS – WUR

- Excursie mogelijk ?

Practica: naar keuze (expert rol)

natuurkunde

- Bepalen van temperatuur en zoutgehalte van water

scheikunde

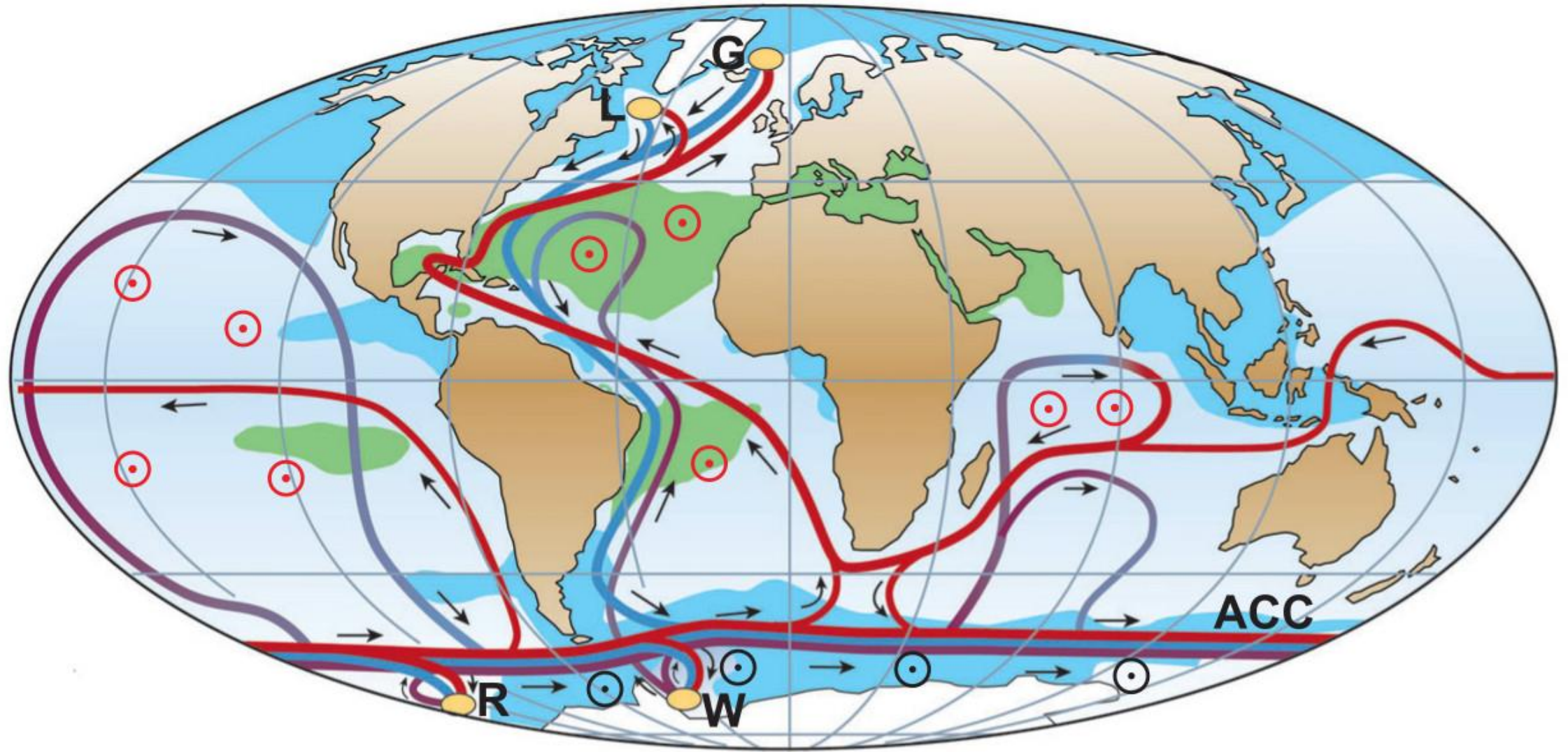
- Koralen kweken met kunstlicht
- Invloed van verzuring op het kalkskelet

biologie

- Bepalen invloed van licht op fotosynthese activiteit
- Bouwen koraal hechtplaats: artificial reefs

aardrijkskunde: thermohaliene circulatie

- Surface flow
- Deep flow
- Bottom flow
- Deep Water Formation

- ⊙ Wind-driven upwelling
- ⊙ Mixing-driven upwelling
- Salinity > 36 ‰
- Salinity < 34 ‰

- L** Labrador Sea
- G** Greenland Sea
- W** Weddell Sea
- R** Ross Sea

Opdracht aardrijkskunde

Kaartlezen:

- Thermohaliene circulatie bestuderen
- Plaatsen waar koraalriffen voorkomen identificeren
- Relatie tussen thermohaliene circulatie en aan of afwezigheid koraalriffen bepalen

Debat

Stellingen:

- a) Wetgeving rond plastic gebruik moet worden aangepast
- b) Het gebruik van milieu onvriendelijke zonnebrandcrème moet worden afgeschaft
- c) Door leerlingen ingebrachte stelling
- d) ...

Aanbieden vakoverstijgend

- Projectweek
- E- twinings: internationalisering
- Globe: samenwerken met onderzoekers (universiteit Wageningen)
- STEM/nlt onderwijs
- Onderbrengen bij afzonderlijke vakken: werken aan een vakoverstijgend thema

Eindopdracht

Wat zijn mogelijke oplossingen om koraalsterfte tegen te gaan ?

- Gebruik in je antwoord alle wetenschappelijke, politieke en maatschappelijke kennis die je in deze module hebt opgedaan
- Neem contact op met tenminste 1 instantie bv
  - a) Koraal | WWF | Ontdek hoe jij kan helpen
  - b) Universiteit Wageningen.....
- Onderbouw je antwoord.

CERTIFICAAT

Junior Expert Koraal

Dit certificaat wordt aangeboden aan

Deelname aan module koralen gegeven tussen [datum] bij [school].
Groep heeft een [cijfer] behaald voor deze module.

---

naam directeur
Directeur

Tips publiek